IV

(Informácie)

INFORMÁCIE INŠTITÚCIÍ A ORGÁNOV EURÓPSKEJ ÚNIE

SÚDNY DVOR

V súvislosti s nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy tento text nahrádza informácie uverejnené v Ú. v. EÚ C 143 z 11. júna 2005, s. 1, a mení a dopĺňa informácie uverejnené v Ú. v. EÚ C 64 z 8. marca 2008.

INFORMÁCIE

o podávaní návrhov na začatie prejudiciálnych konaní vnútroštátnymi súdmi

(2009/C 297/01)

I. **Všeobecné ustanovenia**

1. Systém prejudiciálneho konania je základným mechanizmom práva Európskej únie, ktorého účelom je poskytnúť vnútroštátnym súdom prostriedok pre zabezpečenie jednotného výkladu a uplatňovania práva Európskej únie v každom členskom štáte.

2. Súdny dvor Európskej únie má právomoc vydať prejudiciálne rozhodnutie o výklade práva Európskej únie a o platnosti aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie. Táto všeobecná právomoc mu je daná článkom 19 ods. 3 písm. b) Zmluvy o Európskej únii (Ú. v. EÚ C 115, 2008, s. 13, ďalej len „ZEÚ“) a článkom 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C 115, 2008, s. 47, ďalej len „ZFEÚ“).

3. Podľa znenia článku 256 ods. 3 ZFEÚ Všeobecný súd je v osobitných oblastiach ustanovených štatútom príslušný prejednávať a rozhodovať o návrhoch na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ. Keďže štatút v tejto súvislosti nebol prijatý, Súdny dvor si zachováva výlučnú právomoc rozhodovať v prejudiciálnom konaní.

4. Aj keď článok 267 ZFEÚ priznáva Súdnemu dvoru všeobecnú právomoc, rôzne ustanovenia však stanovujú výnimky alebo obmedzenia tejto právomoci. Ide najmä o články 275 a 276 ZFEÚ, ako aj o článok 10 Protokolu (č. 36) o prechodných opatreniach Lisabonskej zmluvy (Ú. v. EÚ C 115, 2008, s. 322).

5. Keďže prejudiciálne konanie sa zakladá na spolupráci medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi sudcami, v záujme zabezpečenia účinnosti tejto spolupráce je vhodné poskytnúť vnútroštátnym súdom nasledujúce informácie.

6. Tieto praktické informácie vôbec nemajú záväzný charakter, a ich účelom je usmerniť vnútroštátne súdy pokiaľ ide o to, kedy je vhodné podať návrh na začatie prejudiciálneho konania a prípadne im pomôcť pri formulácii a predkladaní otázok položených Súdnemu dvoru.

Úloha Súdneho dvora v prejudiciálnom konaní

7. Úlohou Súdneho dvora v rámci prejudiciálneho konania je poskytnúť výklad práva Únie alebo rozhodnúť o jeho platnosti, a nie uplatňovať toto právo na skutkový stav v konaní vo veci samej, čo je úlohou vnútroštátneho súdu. Súdnemu dvoru neprislúcha rozhodovať o skutkových otázkach prejednávaných v konaní o veci samej ani rozhodovať o rozdielnych názoroch na výklad alebo uplatňovanie vnútroštátnych právnych predpisov.

8. Súdny dvor sa vyslovuje k výkladu alebo k platnosti práva Únie a snaží sa poskytnúť odpoveď, ktorá bude užitočná pre riešenie sporu, ale je úlohou vnútroštátneho súdu, aby z tejto odpovede vyvodil závery, prípadne aj v podobe neuplatnenia predmetného vnútroštátneho právneho predpisu.

Rozhodnutie položiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku

Kto môže položiť otázku

9. V zmysle článku 267 ZFEÚ každý súdny orgán členského štátu, ak rozhoduje v konaní, ktoré sa má skončiť vydaním rozhodnutia súdnej povahy, v zásade môže podať návrh na začatie prejudiciálneho konania ([1]) na Súdny dvor. Povahu súdneho orgánu vykladá Súdny dvor ako samostatný pojem, a tento pojem je autonómnym pojmom práva Únie.

10. Jedine vnútroštátnemu súdu prislúcha rozhodnúť, či podá návrh na začatie prejudiciálneho konania na Súdny dvor, bez ohľadu na to, či to účastníci konania vo veci samej navrhli alebo nie.

Návrh smerujúci k výkladu práva

11. Každý dotknutý súd má **možnosť** položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa výkladu normy práva Únie, ak to považuje za potrebné pre rozhodnutie sporu, o ktorom koná.

12. Avšak súd, proti rozhodnutiam ktorého nie je možné podať opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je v **zásade povinný** položiť takúto otázku Súdnemu dvoru s výnimkou prípadov, ak v danej oblasti už existuje judikatúra (a prípadné nové okolnosti nevyvolávajú skutočné pochybnosti o možnosti uplatniť túto judikatúru), alebo ak sa správny spôsob výkladu dotknutého práva javí byť úplne jednoznačným.

13. Takisto aj súd, proti rozhodnutiam ktorého je prípustný opravný prostriedok, môže sám rozhodnúť o správnom výklade práva Únie a použiť ho na ním zistený skutkový stav, najmä ak usudzuje, že judikatúra Súdneho dvora mu poskytuje dostatok informácií. Podanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo vhodnom štádiu konania pred vnútroštátnym súdom však môže byť osobitne užitočné v prípade, ak ide o novú otázku výkladu, s ktorou sa spája všeobecný záujem na jednotnom uplatňovaní práva Únie vo všetkých členských štátoch alebo ak sa existujúca judikatúra javí byť neuplatniteľnou na nový skutkový stav.

14. Je úlohou vnútroštátneho súdu vysvetliť, prečo je požadovaný výklad potrebný pre jeho rozhodnutie.

([1]) V súlade s článkom 10 ods. 1 až 3 protokolu č. 36, právomoci Súdneho dvora týkajúce sa aktov prijatých pred nadobudnutím platnosti Lisabonskej zmluvy (Ú. v. EÚ C 306, 2007, s. 1) podľa hlavy VI ZEÚ v oblasti policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach, a odvtedy neboli zmenené alebo doplnené, ostávajú rovnaké počas doby maximálne päť rokov od nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy (1. december 2009). Počas tejto doby také akty môžu byť predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania súdnych orgánov iba tých členských štátov, ktoré uznali právomoc Súdneho dvora, pričom každý členský štát určí, či právo podať návrh na Súdny dvor majú všetky jeho súdy, alebo sa toto právo vyhradzuje súdom, ktoré rozhodujú na poslednom stupni.

Návrh smerujúci k posúdeniu platnosti

15. Vnútroštátne súdy síce môžu zamietnuť pred nimi uvádzané žalobné dôvody, ktoré sa odvolávajú na neplatnosť, ale jedine Súdny dvor má možnosť vyhlásiť akt inštitúcie, orgánu alebo úradu alebo agentúry Únie za neplatný.

16. Preto každý vnútroštátny súd musí položiť prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru, ak má pochybnosti o platnosti takého aktu, a uviesť dôvody, pre ktoré si myslí, že uvedený akt by mohol byť neplatný.

17. V prípade vážnych pochybností o platnosti aktu inštitúcie, orgánu alebo úradu alebo agentúry Únie, na ktorom sa zakladá vnútroštátny akt, však vnútroštátny sudca vo výnimočných prípadoch môže dočasne pozastaviť uplatňovanie tohto vnútroštátneho aktu alebo prijať vo vzťahu k nemu akékoľvek iné predbežné opatrenie. Je však povinný položiť Súdnemu dvoru otázku o platnosti a uviesť dôvody, pre ktoré si myslí, že uvedený akt je neplatný.

Kedy možno položiť prejudiciálnu otázku

18. Vnútroštátny súd môže adresovať prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru len čo zistí, že pre vydanie jeho rozhodnutia je potrebné rozhodnúť o výklade alebo platnosti; vnútroštátny súd dokáže najlepšie posúdiť, v ktorom štádiu konania je potrebné položiť takúto otázku.

19. Je pritom žiadúce, aby sa rozhodnutie o položení prejudiciálnej otázky prijalo v takom štádiu konania, v ktorom je vnútroštátny sudca schopný určiť skutkové a právne okolnosti daného problému, aby mal Súdny dvor k dispozícii všetky skutočnosti potrebné pre prípadné overenie toho, že právo Únie sa môže uplatniť na konanie vo veci samej. Takisto môže byť v záujme riadneho výkonu spravodlivosti, aby sa prejudiciálna otázka položila po kontradiktórnom prejednaní veci.

Forma návrhu na začatie prejudiciálneho konania

20. Rozhodnutie, ktorým vnútroštátny sudca položí Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, môže byť prijaté v akejkoľvek forme, ktorú vnútroštátne právo pripúšťa pre rozhodnutia o prekážkach v konaní. Je však treba mať na pamäti, že tento dokument slúži ako základ pre konanie prebiehajúce pred Súdnym dvorom, pričom Súdny dvor musí mať k dispozícii všetky informácie potrebné pre poskytnutie užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu. Okrem toho, iba návrh na začatie prejudiciálneho konania sa oznamuje subjektom oprávneným predkladať Súdnemu dvoru pripomienky – najmä členským štátom a inštitúciám –, a iba tento dokument sa prekladá.

21. Z potreby prekladu návrhu vyplýva, že tento dokument musí byť napísaný jednoducho, jasne a presne, bez zbytočných informácií.

22. Pre vyhovujúce vysvetlenie okolností návrhu na začatie prejudiciálneho konania väčšinou postačuje, aby tento dokument mal dĺžku okolo desiatich strán. Aj pri zachovaní stručnosti však rozhodnutie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania musí byť dostatočne úplné a musí obsahovať všetky relevantné informácie, ktoré umožnia Súdnemu dvoru, ako aj subjektom oprávneným predkladať pripomienky, správne pochopiť skutkové a právne okolnosti konania vo veci samej. Rozhodnutie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania musí najmä:

— obsahovať krátky opis predmetu sporu, ako aj relevantné skutočnosti, ktoré boli zistené, alebo aspoň predpokladaný skutkový stav, z ktorého vychádza prejudiciálna otázka,

— uviesť znenie vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sa môžu použiť, a prípadne relevantnú vnútroštátnu judikatúru, zakaždým s presným uvedením zdroja (napr. číslo strany v danej zbierke zákonov alebo inej zbierke, prípadne s odkazom na internetovú stránku),

— určiť s najväčšou možnou presnosťou ustanovenia práva Únie, ktoré sú v danom prípade relevantné,

— vysvetliť dôvody, pre ktoré sa vnútroštátny súd rozhodol položiť otázku o výklade alebo platnosti určitých ustanovení práva Únie, ako aj spojenie, ktoré podľa vnútroštátneho súdu existuje medzi týmito ustanoveniami a vnútroštátnou právnou úpravou relevantnou pre konanie vo veci samej,

— prípadne zhrnúť podstatu relevantných tvrdení účastníkov konania vo veci samej.

Pre uľahčenie čítania rozhodnutia o návrhu na začatie prejudiciálneho konania a umožnenie odkazovať naň je vhodné očíslovať jednotlivé body alebo odseky tohto dokumentu.

23. Napokon vnútroštátny súd môže, ak usudzuje, že to je v rámci jeho možností, stručne uviesť svoje stanovisko ohľadne odpovede, ktorá by sa mala dať na položené prejudiciálne otázky.

24. Samotné prejudiciálne otázky sa musia uviesť v osobitnej a jasne označenej časti rozhodnutia o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, obyčajne na začiatku alebo na konci. Musia byť pochopiteľné bez toho, že by odkazovali na obsah žaloby, pričom však žaloba poskytuje kontext potrebný pre vhodné posúdenie veci.

Účinky návrhu na začatie prejudiciálneho konania v konaní pred vnútroštátnym súdom

25. Položenie prejudiciálnej otázky má za následok prerušenie konania pred vnútroštátnym súdom až do vydania rozhodnutia Súdneho dvora.

26. Vnútroštátny sudca je však naďalej príslušný pre prijatie predbežných opatrení, najmä v prípade návrhu smerujúceho k posúdeniu platnosti (pozri bod 17 vyššie).

Trovy a právna pomoc

27. Prejudiciálne konanie pred Súdnym dvorom je bezplatné a Súdny dvor nerozhoduje o trovách účastníkov konania vo veci samej, v tomto ohľade je príslušný rozhodnúť vnútroštátny súd.

28. Ak niektorý účastník nemá dostatočné zdroje, vnútroštátny súd môže, pokiaľ to vnútroštátne predpisy dovoľujú, priznať tomuto účastníkovi právnu pomoc na pokrytie jeho trov, predovšetkým trov právneho zastúpenia, ktoré znáša v konaní pred Súdnym dvorom. Súdny dvor môže aj sám priznať takúto právnu pomoc v prípade, keď dotknutému účastníkovi konania nebola už priznaná právna pomoc na vnútroštátnej úrovni alebo ju môže priznať v rozsahu, v akom táto pomoc úplne alebo čiastočne nepokrýva trovy konania vzniknuté v konaní pred Súdnym dvorom.

Komunikácia medzi vnútroštátnym súdom a Súdnym dvorom

29. Rozhodnutie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania a relevantné dokumenty (najmä, podľa konkrétneho prípadu, spis, prípadne kópiu spisu) musí vnútroštátny súd zaslať priamo Súdnemu dvoru doporučenou zásielkou (adresovanou do Kancelárie Súdneho dvora Európskej únie „Greffe de la Cour de justice, L-2925 Luxembourg“, tel. + 352 4303-1).

30. Až do vydania rozhodnutia kancelária Súdneho dvora zostane v kontakte s vnútroštátnym súdom a doručí mu kópie procesných dokumentov.

31. Súdny dvor doručí svoje rozhodnutie vnútroštátnemu súdu. Súdny dvor bude vďačný, ak ho vnútroštátny súd bude informovať o tom, ako uplatnil prejudiciálne rozhodnutie v konaní vo veci samej a prípadne mu zašle svoje konečné rozhodnutie.

II. **El procedimiento prejudicial de urgencia (PPU)**

32. V tejto časti informácií sú uvedené praktické pokyny o naliehavom prejudiciálnom konaní o návrhoch na začatie prejudiciálneho konania týkajúcich sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Toto konanie upravuje článok 23a Protokolu (č. 3) o Štatúte Súdneho dvora Európskej únie (Ú. v. EÚ C 115, 2008, s. 210) a článok 104b Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Možnosť navrhnúť uplatnenie naliehavého konania sa pridáva k možnosti navrhnúť skrátené súdne konanie, za podmienok stanovených v článku 23a uvedeného protokolu a v článku 104b rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

Podmienky použitia naliehavého prejudiciálneho konania

33. Naliehavé prejudiciálne konanie sa môže uplatniť iba v oblastiach upravených v hlave V tretej časti ZFEÚ týkajúcich sa priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

34. O uplatnení tohto naliehavého konania rozhoduje Súdny dvor. Jeho rozhodnutie sa v zásade prijíma na základe odôvodneného návrhu vnútroštátneho súdu. O tom, že návrh bude prejednaný v naliehavom prejudiciálnom konaní, môže výnimočne rozhodnúť Súdny dvor aj z úradnej moci.

35. Hoci naliehavé prejudiciálne konanie zjednodušuje rôzne štádiá konania pred Súdnym dvorom, zahŕňa aj dôležité záväzky pre Súdny dvor, ako aj pre účastníkov konania a iné dotknuté osoby, ktoré sa zúčastňujú konania, osobitne členské štáty.

36. O takéto konanie možno požiadať len vtedy, keď je absolútne nevyhnutné, aby Súdny dvor rozhodol o návrhu v čo najkratšej lehote. Nakoľko pre rozmanitý a neustále sa vyvíjajúci charakter pravidiel Únie upravujúcich priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti nie je možné poskytnúť úplný výpočet situácií, v ktorých prichádza do úvahy použitie naliehavého prejudiciálneho konania, vnútroštátny súd môže podať návrh napríklad: v prípade stanovenom v článku 267 štvrtom pododseku ZFEÚ v súvislosti s osobou, ktorej sloboda bola obmedzená, ak je odpoveď na položenú otázku rozhodujúca pre posúdenie jej právnej situácie, alebo v spore týkajúcom sa rodičovských práv a povinností alebo styku s dieťaťom, ak právomoc súdu, ktorý koná a rozhoduje na základe práva Únie, závisí od odpovede na prejudiciálnu otázku.

Návrh na naliehavé prejudiciálne konanie

37. Na to, aby mohol Súdny dvor čo najrýchlejšie rozhodnúť o tom, či je naliehavé prejudiciálne konanie potrebné, treba, aby návrh obsahoval skutkové a právne okolnosti odôvodňujúce naliehavosť konania a najmä riziká hroziace v prípade, ak by sa postupovalo podľa normálneho prejudiciálneho konania.

38. V rámci možností vnútroštátny súd stručne zhrnie svoj názor na odpoveď, ktorú má Súdny dvor poskytnúť na otázku alebo otázky, ktoré mu položil. Takýto názor uľahčuje prijatie stanoviska účastníkov konania a iných dotknutých osôb, ktoré sa zúčastňujú konania, ako aj rozhodnutia Súdneho dvora, a prispieva k urýchleniu konania.

39. Návrh na naliehavé prejudiciálne konanie treba predložiť vo forme, ktorá kancelárii Súdneho dvora umožní okamžite zistiť, že vec si vyžaduje osobitný prístup. Z tohto dôvodu treba návrh predložiť buď oddelene od rozhodnutia vnútroštátneho súdu o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, alebo v sprievodnom liste, ktorý sa výslovne na takýto návrh odvoláva.

40. Pokiaľ ide o samotné rozhodnutie vnútroštátneho súdu o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, vzhľadom na naliehavosť situácie by malo byť rozhodnutie vnútroštátneho súdu čo najstručnejšie, aby sa prispelo k urýchleniu konania.

Komunikácia medzi Súdnym dvorom, vnútroštátnym súdom a účastníkmi konania

41. Pokiaľ ide o komunikáciu medzi vnútroštátnym súdom a účastníkmi konania pred ním, vnútroštátne súdy, ktoré podávajú návrh na uplatnenie naliehavého prejudiciálneho konania, musia uviesť svoju elektronickú adresu, prípadne číslo faxu, ktoré bude môcť Súdny dvor použiť, ako aj elektronické adresy, prípadne čísla faxov zástupcov účastníkov konania.

42. Kópia podpísaného rozhodnutia vnútroštátneho súdu spolu s návrhom na naliehavé prejudiciálne konanie môže byť vopred zaslaná Súdnemu dvoru elektronickou poštou (ECJ-Registry@curia.europa.eu) alebo faxom (+352 43 37 66). Spracovanie návrhu na začatie prejudiciálneho konania a návrhu na naliehavé konanie tak bude možné od okamihu prijatia tejto kópie. Originál dokumentu však musí byť zaslaný kancelárii Súdneho dvora v čo najkratšej lehote.

(2009/C 297/02)

Posledná publikácia Súdneho dvora v *Úradnom vestníku Európskej únie*

Ú. v. EÚ C 282, 21.11.2009

Predchádzajúce publikácie

Ú. v. EÚ C 267, 7.11.2009

Ú. v. EÚ C 256, 24.10.2009

Ú. v. EÚ C 244, 10.10.2009

Ú. v. EÚ C 233, 26.9.2009

Ú. v. EÚ C 220, 12.9.2009

Ú. v. EÚ C 205, 29.8.2009

Tieto texty sú dostupné na adresách:

EUR-Lex: http://eur-lex.europa.eu